

TĒVIŠKĒS

ALDAI

Nr 40 (1632) 1988 m. spalio mėn. II d.

XXXIII METAI

Melbourne

Trečias parpuolimas Golgotos kelyje

1983.I.26 — 1988.VII.11

Ir vėl po ilgos pertraukos buvau areštuotas. Ir vėl atsidūriau KGB izoliatoriuje (kalėjime). Čia buitinės sąlygos geros: švaru, lova ir švarios dvi paklodės, knygos iš kalėjimo bibliotekos (pasirinkimas nedidelis, nes daugelis jau skaitytos), laikraščiai, sachmatai ir 1 val. pasivaikščiojimo kieme-garde. Gardai nedideli, bet galima daryti mankštą ir net pabėgti ratu, kol nesisuka galva. Kameroje du žmonės. Geda — nėra tualetų. Rytą ir vakarą veda į prausyklą (ten ir tualetas). O šiaip „paraška“ — statinėle gamtiniais reikalams. Maistas neblogas, be to leidžia kas mėnesį gauti 5 kg. siuntinį ir už 10 rublių pirktis parduotuvėje cukraus, sviesto, sūrio ir saldainių.

Naktimis į tardymus nešaukia. Galima ramiai miegoti. Neteko girdėti, kad tardymuose naudotų fizinę prievartą ar kankinimus. Praėjo antie baltieji pokario metai, kada naktimis vaitojo visas saugumo požemis. Dabar Vilniaus saugumo kalėjime kalinių nedaug. O tada skaičiuodavome šimtais. Bet ir dabar „fabrikas“ pilnai parengtas. Per keletą minučių gali atgaivinti buvusią savo „didybę“ ir veiklą.

Juozas Mikštas

Neužmirštama kančia audroje
Gimto krašto Vilniuje

Kada liūtis į langą pliaupia
Ir vėjas kaukia kamine,
Prisimenu tą naktį kraupią,
Kuri vis grįžta pas mane.

Tada drybsojau aš ant narų
Lenkų kalėjimo balsaus.
Man regis, vėl mane uždaro,
Kur vėl man veidą kraujas plaus.

Kur vėl tardytojas man kūną
Plaks vietų kančiumi ilgai,
Ir man galvoj dundės perkūnai,
Sprandan smilgs budelio nagai.

Pro išdaulyto lango grotas
Lietus apalpusį galvins,
O jaunas veidas, ašarotas,
Nuo smūgių žaizdomis ištins.

Kada liūtis į langą pliaupia,
Prisimenu aš sau dažnai
Kančių tą naktį, ilgą, kraupią,
Kurį kartoją ir sapnai
1988 m. spalio 9-ji diena

Rašo kun. Alfonsas Svarinskas

Kun. Alfonsas Svarinskas
prie savo tėviškos durų
1988 m. liepos 16 d. grįžęs
iš Sibiro koncentracijos
lagerių.

Tačiau teisybės ir teisės nėra ir dabar! Tuščios pastangos išsiteisinti. Kada sulma, viskas jau būna nuspręsta. Suėmus, tardytojas tik „apiformina“ bylą. Prokuratūra ir teismai KGB žinioje. KGB prokuroras Jurgis Bakučionis — aukščiausias autoritetas. Jo valdžia ir didybė gauta iš Saugumo komiteto (KGB).

Bausmės drakoniškos. Dešimtės metų bausmė laikoma vaikiška. Duodama tiek, kiek leidžia įstatymas. Sunkiausias bausmės Ukrainoje, lengvesnės Kaukaze. Lietuvoje siek tiek lengviau negu Ukrainoje.

Mes, lietuviai per daug nesibaiminame, nes per penkis

Vėl masinė demonstracija Vilniuje

Užsienio spaudą pasiekusiomis žiniomis, Lietuvos Laisvės lyga rugsėjo 28 d. Gedimino aikštėje Vilniuje surengė mitingą ryšium su Molotovo-Ribbentropo sutarties antrojo slaptojo protokolo pasirašymo sukaktimi. Pagal užsienio spaudos turimas informacijas, Lietuvos Laisvės lyga mitingo metu iškėlė kai kuriuos reikalavimus, tarp jų, kad centrinėje spaudoje būtų paskelbti

dešimtmečius esame pripratę prie visko. Kartais net guodžiame vienas kitą: — Nenusimink, gerai nebust Mat kada gerai, tai bijoma, kad neapgautų. O kai blogai, tai reikia tik kantriai kentėti, o joks pavojus būti apgautam negresia.

Kelionė etapais būna ilga ir sunki. Reikia palikti tėvynę, savo gimtąją dvasinę ir fizinę aplinką, keliauti drauge su kriminalistais. Daugelis dėvi dryžuotas uniformas (vokiečių konclagerių buvo vertikalus dryžai, o sovietiniam konclagerių — horizontalūs).

Baisūs keikimai sunkiai želdžia mano ir įpratintą ausį. Kelkia net Dievo Motiną. O tai yra baisiausia. Jau seniai baigėsi totorių vergija Rusijoje, bet kelksmažodžiai išliiko. Jie šiandieną smelkiasi ir į kitas tautas. Ir Lietuvoje jaunimas keikiasi. Nežino tikros tų žodžių prasmės, bet keikiasi. Bjauriausias triaukštis keiksmas štai kaip atsirado: kada valstietis neįstengdavo išsimokėti mokesčių, tada atėdavo totorių kareiviai ir prie visų šeimos narių išniekindavo motiną!

Anksčiau visus kalinius skirstydavo į politinius ir kriminalinius. Nuo 1961 m. skirsto pagal režimus. Jų penkios grupės. Politiniai kaliniai pradeda savo „karjerą“ nuo trečios grupės režimo. Taigi ir etapiniuose vagonuose tenka važiuoti drauge su kriminaliniais, bet jau sėdėjusiai ne viena kartą, recidivistais. O etapinėse kalėjimų kamerose visi drauge be skirtumo. Visi alkani ir apiplyšę. Dalis važiuoja į tremtį. Todėl atima iš jų ne tik maistą, bet ir geresnius drabužius. Manęs neliesdavo, nes visur pasisakydavau esąs kunigas. Respektuodavo. Į Uralą važiauvau su koloratka.

Vagonas blogai vedina. Miestuose ar didesnėse stotyse

Nukelta į 6 psl.

LIETUVIAI
PASAULYJE

Amerikiečiai kongresmenai — Edward Frigham ir John Miller rugsėjo 9 d. pasiuntė laiškus Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Perez de Cuellar ir Amerikos valstybės sekretoriui Schultz, atkreipdami dėmesį į Ignalinos atominės jėgainės Lietuvai ir tarptautinei bendruomenei keliamą pavojų, prašydami paremti Lietuvos gyventojų pageldavimą sudaryti tarptautinę ekspertų komisiją Ignalinos jėgainės patikimumui įvertinti, kadangi senos konstrukcijos reaktorius dirba blogai ir pati elektrinė pastatyta geologiškai pavojingoje vietoje. Per pastaruosius du mėnesius jėgainėje įvyko net trys gaisrai. Grėsminga taip pat ausintuvų — Drūkšų ežero ekologinė padėtis. Jėgainė pastatyta be Lietuvos TSR vyriausybės leidimo. Lietuvos ir kaimyninių respublikų piliečiai rugsėjo 16-18 dienomis, protestuojant prieš šią atominę pabaisą, susikibė rankomis „gyvybės žiedu“ apjuosė 16 kilometrų apskritimu Ignalinos jėgainę.

Vakarus jau pasiekė „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ naujas 78-asis numeris, išleistas Lietuvoje š.m. liepos 16 d. Leidinio apimtis — 25 puslapiai. Medžiaga spausdinama šiomis antraštelėmis: Dėkojame Sv. Tevui Jonui Pauliui II, Sveikiname kardinolą Vincentą Sladkevičių, Kardinoliška Lietuva, Pareiškimai ir protestai, Kratos ir tardymai, Mūsų kaliniai, Žinios iš vyskupijų, Sovietinėse respublikose. Visas šis numeris faktiškai skirtas Lietuvos katalikų Bažnyčios kardinolui V.Sladkevičiui.

Sveicarijoje Ciuricho universiteto vakariniuose kursuose per šių metų vasaros semestrą mokytojas šveicaras Meyer skaito paskaitų ciklą „Pabaltijo kraštų istorija ir dabartis“. Paskaitose plačiai buvo apžvelgta Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės laikmetis ir paskutinieji įvykiai šiose respublikose.

Kun. Alfonsas Grauslys, 86 m. amžiaus, mirė Kanadoje Toronto ligoninėje rugsėjo 14 d. Vellonis buvo gimęs 1902.IV.16 Telšiuose, kunigu įšventintas Kaune 1925 m. Kapelionavo įvairiose gimnazijose, buvo emigravęs į Argentina, bet vėliau atvyko į JAV ir gyveno Čikagoje. Plačiai bendradarbiavo spaudoje, išleido keletą knygų.

Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio leidinys rugsėjo 2 d. patelkia Artūro Andriusaičio straipsnį apie tautos vėlavos ir tautinių bei valstybinių simbolių grąžinimą į Lietuvos mokyklas bei jų svarbą auklėjant ir ugdati sąmoningus Lietuvos piliečius ir patriotus. Jis rašo, kad tautinė vėlavą turėtų būti kiekvienoje klaseje. Ji skatintų atsakomybę už savo veiksmus, žadintų pilietinį sąmoningumą, taurintų jaunimą. Turėtų atsirasti klasės vietos ir kitiems mūsų tautai šventiems ženklams.

šias metines, 45 pabaltiečiai memorandumu atkreipė pasaulio visuomenės dėmesį į istorines aplinkybes, nulėmusias trijų Pabaltijo valstybių likimą. Šio memorandumo 10 signatarų buvo tada areštuota ir nuteista ilgiems metams kalėti. Šiais metais, valdžiai leidus, rugpjūčio 23 d. Vilniuje buvo surengtas pakto metinėms atžymėti skirtas mitingas, kuriame dalyvavo apie du šimtus tūkstančių žmonių.

(Elta)

Lietuvos policijos 70 metų sukaktis

Prisimintini vyrai, saugoję Lietuvos žmones

Kai šiais metais minime Lietuvos valstybės atkūrimo 70 metų sukaktį, pagrįstai didžiuojames senų mūsų valstybingumu, mūsų protėvių sukurta Lietuvos Didžiąja kunigaikštija, Lietuvos monarchija, unijine Lietuva ir pagaliau — Nepriklausomąja. Taigi mūsų valstybingumo tradicijos, kad ir buvo pertrauktos okupacijų, yra labai senos ir siekia daugiau kaip septynis šimtmečius.

Kad Lietuva buvo verta nepriklausomybės, ji tai įrodė 1918—1940 metais. Laisvai gyventi apsisprendę lietuviai apgynė savo sienas (deja, susiaurėjusias); okupacijų bei karų nuniokotas kraštas pats sukūrė savo ginkluotą pajėgą, gerą administraciją, mokslo bei kultūros institucijas, neblogą ekonominį gyvenimą.

Viena iš daugybės labai svarbių, nepriklausomybės metais sukurtų institucijų, itin minėtina ir prisimintina jos 70 metų sukakties proga, tai Lietuvos policija.

1918 metais Lietuvai buvo labai liūdni. Tada labai skaudžiai apiplėšė kraštą ir jo žmones, nugalėtosios Vokietijos geležinės divizijos likučiai skubiai traukėsi į savo tėvynę. Lietuvoje nebuvo jokios tvarkos. Vienur siautėjo žiaurūs plėšikai, kitur plėšikavo karo belaisviai, įvairiose Lietuvos vietose bolševikai sudarinėjo savo „sovietus“, lenkuojantieji žvalgėsi Varšuvos link. Savos kariuomenės dar nebuvo. Tuo metu patys gyventojai Lietuvos miestuose, miesteliuose, bažnytkaimiuose bei parapijose savo iniciatyva pradėjo organizuoti vietinės apsaugos būrelius, kuriuos vadino milicija. Centrinės organizacijos dar nebuvo. Savanoriams milicininkams niekas nemokėjo algų ir nedavė ginklų bei susisiekimo priemonių. Viskuo reikėjo apsirūpinti patems. Kaip anuomet atrodė pirmieji nepriklausomos Lietuvos milicininkai, vaizdžiai matome iš rašytojo skuodiškio Albino Valebtino aprašymo: „Prašmatniai tada atrodė mūsų milicininkas, ilga rusiška miline apšvilkęs, zutkinė kepurė ant galvos, per pečius persikabinęs ilgą, seno tipo rusišką šautuvą, apslavęs žemaitiškoms klumpėmis: kauš, kauš, kauš ir eina „su fasonu“ per miestelio turgų. Toks buvo pirmasis milicininkas mūsų miestelyje. Vokiečiai, pilvus susistemę, juokėsi: — Ach, Gott, litauische Polizei!..“ („Policijos“ žurn. Nr.19-20, 1938). Į čia aprašytą buvo panašūs ir kitų miestelių milicininkai. Tačiau tai buvo 1918—

Bronius Kviklys
Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

1920 metais. Laikas bėgo, tvirtėjo, tvarkėsi Lietuva ir drauge stiprėjo jos tvarkos palaikytojai. 1925.1.15 įstatymu milicija pavadinta policija. Per eilę metų ji padarė didelę pažangą. Suoliais žengė jos mokslinis, techninis, dvasinis pasiruošimas. Didžiama policijos valdininkų buvo atsargos karininkai, kiti — sumanūs puskarininkai, baigę įvairius kursus, aukštesniąją policijos mokyklą.

Svarbiausia, kad Lietuvos policijos pareigūnai buvo svelko kūno, sveikos sielos ir aukštos moralės asmenys. Sumanūs, drausmingi, pareigingi, atsidavę artimo tarnybai, niekada neskaičiavę savo darbo valandų ir nereikalavę už jas pridėtinio atlyginimo, nemurmėjo ir dėl kartais labai sunkių bei kietų gyvenimo ir darbo sąlygų, nė negalvojo imti „dovanas“ už savo patarnavimus ar streikuoti. Tiesa, buvo atvejų, kai vienas ar kitas policininkas pasielgdavo ne taip, kaip jam dera, tačiau panašūs reiškiniai buvo labai reti, klaidos ištaisomos. Per 20 nepriklausomo gyvenimo metų Lietuvos policija ne tik pasivijo senųjų Vakarų kraštų policiją, bet daugelyje sričių ją pralenkė. Pasikeitė ir išorinė Lietuvos policininko išvaizda. Per keliolika metų susiformavo toks pareigūnas, kokio kraštui reikėjo. Kiekvienas Lietuvos gyventojas, nepriklausomai nuo jo tautybės ar religinių įsitikinimų, visų luomų žmonės vienodai galėjo pasitikėti vyrais, kurie dienomis ir naktimis be atvangos būdėjo, kad šalies gyventojai galėtų ramiai dirbti ir ilsėtis. Tik nusikaltėliai ir tautos duobkasiai nemėgo policijos.

Taigi ir šiandieną, kai jau keli dešimtmečiai Lietuvos policijos nebėra, daugelis gyvųjų dar prisimena ir geru žodžiu mini Lietuvos labai atsidavusius vyrus, jų greitius ir gerus patarnavimus.

5.000 Lietuvos policijos vyrų (tiek jų buvo iki 1940 m. okupacijos) būdėjo ir saugojo Lietuvos gyventojus, jų turtą bei ramybę, net ir valstybės sienas. Sergstint visuomenę, policijai nebuvo nei blogo oro, nei šalčių, lietaus ar audrų. Policija buvo ne gyventojų slopinamoji, bet juos ir jų teises ginančioji fizinė jėga. Jau vien tik tas faktas, kad apie 100 Lietuvos policijos vyrų nepriklausomybės metais žuvo eidami savo tarnybos

pareigas (vokiečių okupacijos metais panašiu būdu žuvo apie 400) sako, kad tai buvo vyrai, kurie savo artimo reikalus statė aukščiau už savo gyvybę. Minėdami policijos tarnybos įkūrimo 70-metį, jų žinomus ir nežinomus vardus tariame su didžiausiu dėkingumu ir pagarba, nes jie už mus atidavė savo patį brangiausią turtą — gyvybę. Tai pilkielei didvyriai, žuvę ne dėl asmeniškų garbės, bet už tautos ir jos žmonių gerovę.

Reikia pastebėti, kad suėmimų bei masinių Lietuvos žmonių trėmimų metu iš visų Lietuvos gyventojų profesijų daugiausia nukentėjo policijos pareigūnai. Vien tik pirmosios bolševikų okupacijos metais suėmimai, kalinimai, žudymai ir trėmimai paltė aplė trečdalią vyrų. Nemažas jų skaičius pasiekė ir Vakarų. 1955 m. Čikagoje buvo įkurtas buv. policijos veteranų klubas „Krivulė“, rodąs gyvastingumo ženklus ir dabar.

Lietuvos policija turi gražią tradiciją švęsti savo metinę šventę — Angelų Sargų dieną, spalio 2 d. Pirmą kartą ji buvo švenčiama 1921 metais. Dienos parinkimas simboliškas, labai vykęs, nes niekas geriau negalėjo išreikšti tarnybos artimui simboliu, kaip Angelo Sargo idėja

Tarptautinė amnestija

Neseniai sužinojau, kad mano likimo draugas Gintautas Iešmantas, politinis tremtinys, susirgo džiūva. Sunkios gyvenimo sąlygos koncentracijos stovyklose pakirto jo sveikatą. Lagerio administracija nekėlė dėmesio ir jo sveikatos būklė ir išsiuntė jį atlikti trėmimą į Koml ASSR, į nesveiko klimato kraštą. Tremtis visiškai sužlugdė jo pašlijusią sveikatą. Dabar guli ligoninėje TBC skyriuje. Mums kelia nerimą jo sveikata. Gerai žinome koks skurdus medicininis aptarnavimas atokių kraštų ligoninėse: trūksta vaistų, šiuolaikinės medicininės aparatūros, kvalifikuotų gydytojų. Dažnas medicininio personalo aploidumas kelia pavojų ligonių sveikatai, o kartais ir gyvybei. Iešmanto gyvybę pavojuje.

Prašau Jus, Tarptautinės amnestijos, padėti pastangas jo išlaisvinimui.

Mes tikimės paramos iš užsienio visuomenės. Šiandieną jos balsas yra svarus žmogaus teisių sferoje.

Sis kreipimasis gali būti paskelbtas spaudoje.

Politis tremtinys Balyš Gajauskas
Chabarovskij kraj 682460

T. Cumkanskij rajon
P. Cumikan
ul. Sovetskaya 4 USSR
Cumikan,
1988.VIII.22.

Published by Vincas Zemaits
17 McMillan St, Clayton, Vic. 3169
President of the Lithuanian Catholic
Federation

Ivykliai

Melbournas, Viktorijos valstijos parlamento rinkimai vyko spalio 1d., atrodo, darbečiai laimėjo valdžią savo iš eilės trečiai ketverių metų kadencijai. Rinkimų rezultatai: ALP 43 vietas (buvo 47) Liberalai 33 (buvo 31) Tautinė partija 9 (buvo 10). Dar 3 vietos nenuspreštos kam priklausys, kal tą savaitgalį vyko paštininkų streikas ir nebuvo gauti paštu siunčiami balsų lapai. Legislatyvinė taryba: ALP 17 (buvo 20), Liberalai 19 (buvo 17), Tautinė partija 6 (buvo 5), Nepriklausomai 1 (buvo 2). Per streiką paštas sulaukė 6 milijonus laišku, bet streikuotojai nieko nelaimėjo.

Canberra. Iškilo ginčai, kai buvęs užsienio reikalų ministras Mr. Hayden yra paskirtas generaliniu gubernatorium ir užplanavo vėl 39 dienų kelionę po užsienius už \$80,000. Tai bus jo jau 40-toji užjūrių kelionė per paskutinius 5 metus. Pasivažinėti labai malonu, kai valdžia apmoka kelionę ir sustojimus geruose viešbučiuose.

Canberra. Australijos žvalgyba ASIO pernai susekė Australijoje veikiančius tris sovietų KGB šnipus, bet vyriausybė jiems leido laisvai pranykti, kad jų suėmimas neužpykintų Kremliaus, kurin tuo metu jau ruošėsi išvykti Australijos ministras pirmininkas Mr. Hayden.

Talinas. Estijos naujų reformų kongresas skelbia jau turįs apie 100,000 narių, kurie per paskutinius 6 mėnesius atsiekė naujų politikos ir laisvės laimėjimų, kurie prieš metus po sovietų valdžia buvo net neįsivaizduojami. „The Australian“ X.3 rašo, kad Estija tapo savo reformomis pirmaujanti Pabaltijo respublika, nors neatsilieka nei Lietuva su Latvija. Estas studentas užsienio spaudai pareiškė, kad kol kas Gorbačiovas remia tas estų reformas, bet kas atsitiks kai reikalausime nepriklausomybės Estijai, kas Gorbačiovu nepatiks?

Floridoje rugsėjo 29d. amerikiečių mokslininkai į erdvę paleido raketą keturių dienų skridimui aplink žemę, skrieja 160 mylių aukščio orbitoje su 5 astronautais. Po 6 valandų skridimo jie paleido iš savo raketos 20,000 kg komunikacijos satelitą į orbitą.

Europos spaudos agentūros praneša, kad nežūrint labai griežtų sovietinės valdžios pasisakymų dėl demonstracijų prieš Ignalinos jėgainę, Lietuvoje veikiantis Persitvarkymo sąjūdis yra pasiryžęs toliau tęsti akciją prieš trečiojo bloko statybą atominėje elektrinėje ir reikalauti tarptautinės komisijos sudarymo elektrinės patikimumui patikrinti. Spaudos agentūros stebisi, kodėl sovietinė valdžia taip griežtai reaguoja į visuomenės reiškiamą nerimą dėl Ignalinos jėgainės saugumo. Ši problema liečia ne tik Lietuvą, bet ir tarptautinę bendruomenę, kurioje tebėra gyvas Cernobilyje įvykusios ir tokias tragiškas pasekmes sukėlusios katastrofos prisiminimas.

TEVISKĖS AIDA I

18 Henry St. Kensington. Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu.

Prenumeratos kaina metams \$25, Kituose kraštuose \$30, Atskiras numeris .50c Skelbimai už skilties vieną cm - \$1.50 c. Nuolatiniams skelbėjams, daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

TEVIŠKĖS AIDAI

MŪSŲ BAZNYČIOS AŽUOLAS

Laiškas iš Lietuvos

Zodis jaunimui

Popiežius Jonas Paulius savo apaštalinų keliųjų programose vieną svarbiųjų vietų užima susitikimai su jaunimu. Kelionių metu Popiežius niekada nepraleidžia progos kiekvienam sustojime pasimatyti su jaunimu, kuris visada su nepaprastu entuziazmu sutinka Sventąjį Tėvą, jam atveria savo širdis, išsako savo rūpesčius, išklauso Popiežiaus pamokančio ir padrąsinančio žodžio.

Taip pat ir dabartinės keltinės Afrikoje metu vienas iš pirmųjų Popiežiaus susitikimų Zimbabvėje buvo skirtas jaunimui, gausiai susirinkusiam Harares stadijone. Kreipdamasis į jaunimą popiežius Jonas Paulius II pačiais pirmaisiais žodžiais pakartojo tai, ką nesiliauja kiekviena proga pabrėžtinai priminęs jauniesiems, kad Jėzus Kristus jus ypatingu būdu myli ir trokšta, kad jaunimas jam atvertų savo širdis. Tačiau toks atsiverimas Kristui yra ipareigojantis. Savo ištikimybę Kristui jūs esate pašaukti liudyti konkrečiais darbais, visų pirma įsipareigodami kurti krikščionybės dėsniams besiremiantį pasaulį, kuriame būtų pripažįstamas, gerbiamas ir ginamas kiekvieno žmogaus asmens orumas, kuriame joks žmogus nebebūtų diskriminuojamas dėl savo odos spalvos arba dėl savo tautybės. Žinokite, kalbėjo Popiežius jaunimui, kad kai Dievas į jus žvelgia, jis neskiria juodo, balto ar kitos spalvos veido. Dievas kiekviename žmoguje temato savo Sūnaus Jėzaus Kristaus paveikslą. Kristus ir mus visus kviečia, ragina ir moko žvelgti vien tikslai į žmogaus širdį.

Popiežius kalbėjo jaunimui apie jų uždavinį ir pašaukimą kurti šeimą, kurios remtųsi sveikos moralės principais, šeimą, kurių nariai sugyventų savitarpio meilėje ir vienybėje, nes sveika ir vieninga šeima yra esminės sąvarbos veiksnys kuriant tautos pažangą. Per susitikimą su jaunimu Popiežius per radiją ir televiziją specialiai pasveikino tą dieną visame pasaulyje vykstančias sporto rungtynes, kurių metu buvo renkamos lėšos pagalbai varge gyvenantiems vaikams. Apskalčiuojama, kad šiose rungtynėse, kurios tuo pačiu metu vyko 128 pasaulio kraštuose, dalyvavo apie 30 milijonų žmonių, jaunimo ir suaugusių.

Ir mums lietuviams išsivijoje ar tremtyje lietuviškas jaunimas yra brangiausias tautos žiedas, kad su Dievo pagalba visuomet ryžtųsi dirbti ir aukotis dėl Lietuvos laisvės, kad lietuvių kalba nebūtų pamiršta, bet gyva. Tokį ryžtą ir drąsą teteika nuolatine ir veiksminga Dievo malone.

PD

S.m. rugpjūčio 22 d. minėjome pirmąsias Vilniaus šv. Mikalojaus bažnyčios altaris kun. Stanislovo Valiukėno mirties metines. Išėjęs iš skurdžios, šiaudinės savo tėvų pastogės Vilniaus krašte, nugyveno ilgą ir prasmingą uolaus Kristaus vynuogyno darbininko gyvenimą. Jis nepalūžo nė anais baisiais pokario laikais, kai Lietuvos Bažnyčia drauge su visa tauta skendo kraujuje ir ašarose, kai bažnyčios buvo uždarinėjamos, o dvasininkija drauge su visais buvo masiškai gabenama į Vorkutos anglies kasyklas ar Sibiro taigą, pasmerkti sunkaus darbo, šalčio ir bado mirčiai.

Tuo sunkiu metu dėl ligos (atvira džiovos forma) sugrįžta iš kalėjimo kun. Stanislovo jaunystės laikų draugas. Neturėdamas artimųjų, dėl politinio teroro ir sveikatos stovio niekur negalėjo surasti sau prieglaudos. Sužinojęs apie tai, kun. Valiukėnas svetingai atveria jam savo kuklaus ir asketiško butuko duris, globoja jį, gydo. Netrukus pats nuo jo užsikrėtė tuberkuloze ir iki gyvenimo pabaigos galinėjosi su šia bausia liga. Tačiau ir nesveikate neišstengę palaužti tos nepaprastos asmenybės. Jo moralinė ir materialinė parama kenciantiems, o ypač kaliniams, beribė. Sunku papasakoti kiek ši misija reikalavo tada drąsos, savęs išsižadėjimo ir meilės kitam žmogui — savo artimui.

Kunigas S. Valiukėnas buvo taip pat didelis jaunimo draugas. Negalima pamiršti to fakto, kad už bendravimą su jaunimu kunigui dar visai neseniai grėse kalėjimo bausmė, o ir dabar jo niekas už tai nepagirtų. Savo vidine galia ir šiluma jis būrė jaunus žmones, padėdamas jiems pažinti save, nepatekti į gyvenimo klystkelius, o ne vienam — surasti savo tikrąjį pašaukimą. Keletas jo globotinių tapo kunigais — Mokytojo idealų tęsėjais.

Nežinau ar yra dar nors vienas dvasininkas Lietuvoje, išskyrus Velioną, kuris vasario 16 d. būtų išdrįsęs priminti tikintiesiems, kokia brangi ir svarbi ši diena lietuviui. O jis darė tai dar tada, kai mūsųose buvo neįžvelgiamas politinis pašalimas, kai kiekvienas su

Kun. Valiukėno 50 metų kunigystės jubiliejaus iškilmės šv. Mikalojaus bažnyčioje Vilniuje

meile Lietuvai ar lietuviui ištrtas žodis buvo vadinama „buržuazinio nacionalizmo“ pasireiškimu. Jau tada jis kvietė visus melstis už Lietuvą. Matyt Dievas ypatingai mylėjo savo tarną, kad apgynė jį nuo priešų užmačių.

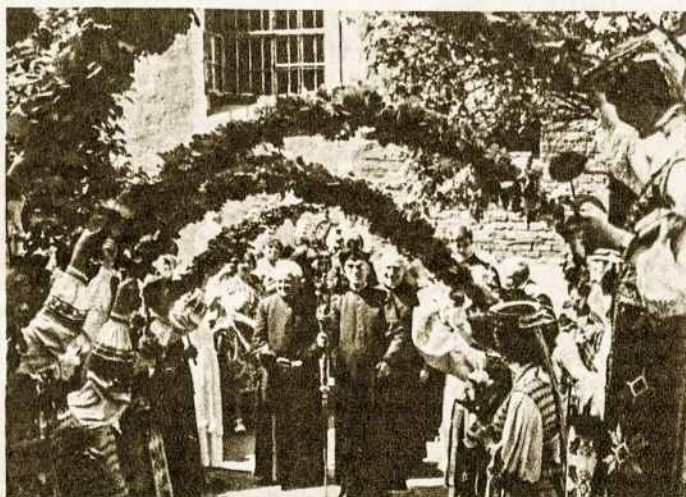
1987 m. rugpjūčio 23 diena. Sekmadienis. Kai bažnyčios laikrodis dešimčia dujų skaičiavo laiką, kun. S. Valiukėnas, kaip ir kiekvieną šventadienį, išėjo prie altoriaus, pasirošęs šv. Mišų aukai. Sventovė, kaip paprastai, buvo sausakimšai pilna. Tikintieji tą dieną buvo ypač dvasiniai susikaupe, daugelis jų už poros valandų dalyvaus pirmą kartą nuo okupacijos pradžios rengiamoje demonstracijoje, kur pareikš grobikams, kad tauta, nepasiant teroro, nuslaubusio šalį, dar gyva ir reikalauja savo teisių. Kunigo veide nerimo šešėliai. Žodžiai, kuriais jis, kaip visada šv. Mišų pradžioje, kreipėsi į maldininkus, buvo pilni jaudulio, susirūpinimo ir meilės. Užbaigęs pasisuko veidu į altorių ir... sukniubo. Mirtis buvo staigi, bet kaip graži! Ji apvalnikavo visą prasmingą ir taurų Dievo tarno gyvenimą. Kunigo mirtis prie altoriaus — tai akivaizdus dieviškosios meilės jam pasireiškimas.

Už poros dienų įvykusios laidotuvės kapinaitėse prie Vilniaus Kalvarijų bažnyčios išsiliejo į antrą religinį-tautinę demonstraciją. Laidojo J.E. vysk. J. Steponavičius asistuojant daugybei kunigų. Savo

mylimą Tėvuką į paskutinę amžinojo poilsio vietą palydėjo minios tikinčiųjų. Daug gražių žodžių buvo pasakyta Mirusiojo adresu, bet labiausiai, iki ašarų visus sujaudino Nijolės Sadūnaitės paskutinis sudė, tartas buvusių kalinių vardu, kurie asmeniškai patyrė tos neišmatuojamos meilės gilumą. Toli skambėjo nuo kalvos religinių ir tautinių giesmių aidai, gaudindami senųjų širdis, o jaunus uždegdami kilniems ateities darbams

Rusams „tvarkant“ Klaipėdą

Klaipėdoje veikianti Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio rėmimo grupė savo biuletenio „Persitvarkymo naujienos“ pirmame numeryje skaitytojų dėmesį atkreipia į apvertktiną Klaipėdos pilies ir jos teritorijos padėtį. 1252 metais pastatyta Klaipėdos pilis ir pilies teritorija dabar priklauso Bandomajai laivų remonto įmonei, kuri čia netelsėtai įkurė lentpjūvę ir sandėlius, o unikalūs 17-18 amžių požeminis fortifikacinis įrenginys naudoja civilinei gynybai. Pagal 1987 Leningrade paruoštą įmonės rekonstrukcijos projektą, čia yra numatoma statyti dvigubai didesnę gamyklą. Tai, rašo Klaipėdos „Persitvarkymo naujienos“, yra naujas stambus pramoninis objektas senamiesčio šerdyje. Mes reikalaujame Bandomąją laivų remonto įmonę išskaldinti iš Klaipėdos tvirtovės teritorijos. Klaipėdos visuomenė jau 20 metų reikalauja pilį atiduoti miestui. Tačiau pavyko išsikovoti tik penktadalį pilies teritorijos, kurioje yra pradėti Didžiojo Bokšto ir princo Feidrycho bastiono restauravimo darbai. Kita Klaipėdos pilies dalis yra visiškai išnykimo pavojuje dėl apstatymo naujais pastatais, o gynybinio kanalo liekanos yra užpiltos. Uostamiesčio istorija ir prieš daugiau kaip 700 metų pastatyta pilis yra neatskiriama, rašo klaipėdiečiai. Atstatyta pilis — mūsų miesto pradžia — turi tarnauti visų klaipėdiečių kultūriniam, rekreaciniam poreikiams.

Iškilnių momentas šventoriuje

LRTV

Prelatą Praną Vaserį prisimenant mirties I metinėse

Nuo 1963 metų Melbourne pradėjo lankyti užsienio lietuviai visuomenininkai, dvasiškiai, kultūrininkai, solistai, solistės, įvairūs menininkai. Lankėsi tautinių šokių grupės, kaip Kanados Gyvataras, Amerikos Grandinėle, Dramos ansamblis su scenos dalykais ir kiti svečiai. Atvykusius svečius kunigas sutikdavo Lietuvių namuose, Parapijos namuose arba kurioje nors salėje ar aikštėje. Pasikalbėjęs su solistais, grupių vadovais ir kitais svečiais, sužinodavo ką reikės bažnyčioje pranešti žmonėms, kokias žinias paskelbti spaudoje. Svečiai savo ruožtu taip pat gaudavo tam tikras informacijas. Melbourne iškiliai dažniausia jau tą pačią dieną žinojo, kad solistai bažnyčioje giedos. Informacinės žinios, paprastai sukviestas daugiau žmonių bažnyčiai ir sutraukdavo didesnę skalčių žiūrovų pasirodymuose. Kunigas garsinius dalykus užrekorduodavo, o foto aparatu parinkdavo geresnes nuotraukas „Tėviškės aidams“. Tai toks bendradarbiavimas būdavo su svečiais iš toliau.

Australijos Lietuvių dienos taip pat prasidedavo Lietuviškais pamaldomis bažnyčioje. Kelias dienas vykdavo plati programa, kurioje kunigas kartais filmavo tautinius šokius, chorų koncertus ir sporto varžybas. O sekančią dieną žiūrėjo tą pačią programą savo namų televizijoje. Taigi ir Lietuvių dienose vyko gražus lietuvių bendradarbiavimas.

Kunigas P. Vaseris, pagal savo amžių labai jaunai atrodė. Būdavo visados nuotaikingas su šypsena veide, kaip sveikliausias žmogus. Ir štai 1982 metais suserga jis rimtai, gaudamas širdies ataką. Šita liga yra kiekvienam išpėjimas, kad reikia laikytis tam tikrų gyvenimo normų. Po maždaug dvejų savaičių laiko išėjo jis iš ligoninės ir kurį laiką jausdamasis geriau, palengva įsitraukė į darbą.

1985 metais kunigas P. Vaseris už nuopelnus, buvo Sv. Tėvo pakeltas į prelatatus. Tai didelis įvykis kunigo gyvenime. Būdamas kuklaus būdo, neparodė jokio pasididžiavimo šiuo pakėlimu. Gal taip buvo dėl ligos, dėl blogos savijautos.

Jis kartą yra minėjęs, jaunystės laikų daktaro jam pasakytus žodžius, kad sirgusiam sąnarių uždegimu, vyresnio amžiaus sulaukusiam liga atsiliepia. Taip keliems metams praėjus po širdies atakos, kartais pasijusdavo jis ligoniui. Kažkas vyko jo viduje; kartais margaliuodavo akyse, kartais darbą nutraukė, nes svaigo galva ir stebėtina - nesistengė eiti pas daktarus pasitikrinti sveikatos, kartais pamiršdavo palmti laikui jam prirašytus vaistus.

Tokial padėčiai esant, 1987 metų rugsėjo mėn. 29-tos dienos rytą, kai Parapijos salėje vyko „Tėviškės aidų“ ekspedicijos darbas, kunigas prelatas neatėjo, kaip paprastai linksmoje nuotaikoje pasižiūrėti kaip žmonės dirba. Tą rytą ekspeditoriai stovėjo lauke prie durų liūdnais veidais, su ašaromis

Rašo J. Seliokas

akyse, stebėjo, kaip pareigūnai iš namų išnešė jo kūną. Tai ir išskelavo iš mūsų tarpo negrįžtamai mylimas ir brangus asmuo.

Kunigas Prelatas Pranas Vaseris Australijos lietuviams buvo brangi asmenybė: pavyzdingas Dvasios Vadas tikėjimo dalykuose, didelis patrijotas tautos reikaluose. Kaip žmogus turėjo daug gerų įgimtų savybių. Buvo gilaus proto, gabus įvairiuose gyvenimo reikaluose, pavyzdingas organizatorius ir

nesibaigė fizinio darbo. Savo švelnia ir jautria prigimtimi, išsiskyrė iš kitų žmonių. O didesnius nemalonumus, kaip pats yra sakęs, pamiršdavo po trijų dienų.

Mėgo muzikuoti kartu su kitais paraplijiečiais, tokiais pat mėgėjais, puikiai naudodamas kai kurias muzikines priemones. Grodavo daugiausia lietuviškus motyvus ir susatydavo gaidas naujoms dainelėms.

Nors rimto amžiaus sulaukė, bet buvo jaunuoliškos dvasios. Mėgo ne

tik stebėti įvairių sportą iš šalies, bet ir pats aktyviai visur dalyvavo: stalo tenisas, golfas, šachmatai ir kitoki pramoginiai užsiėmimai viliojo jį kaip jaunuolį. Šiose srityse turėjo apštal entuziastų ir buvo jų tarpe populiarius.

Jau vieneri metai praėjo, kai netekome žymios asmenybės - kunigo prelato Prano Vaserio. Ir jis išėjo su savo mielais melbourniškais, kurie dideliu jau būriu savo kunigą sutiko. Ir didelis džiaugsmas dangaus aukštumoje po šios žemės kovos, nes ten amžina šviesa ir neišpasakyta ramybė.

Jaunimas atsisveikina su a.a. Prelatu Pranu Vaseriu laidotuvių Mišiose šv. Jono bažnyčioje Melbourne 1987.X.6. Foto E. Margan-Marganavičius

Istorija kartoja

Rašo Alb. Pocius

Esame liudininkai kaip laisvės kovų istorija kartoja. Yra, tiesa, kiti laikai ir kiti veikėjai, tačiau panašumas didelis ir tikslas beveik tas pats. Rusijos carui 1904 m. pralaimėjus karą prieš japonus, visoje Rusijoje ir Lietuvoje prasidėjo neramumai, o už metų jau atgavome spaudos laisvę.

Nors caro patvaldystė gyvavo dar iki 1917 m. revoliucijos, tačiau jo valdžia pradėjo irti ir seimas (Duma) jau pradėjo dalintis valdžia su caro rūmais. Dabar istorija vėl kartoja. Raudoniesiems carams pralaimėjus karą Afganistane arba negalint jo laimėti, Kremliaus komisarai buvo priversti skelbti „glasnost“ ir „perestroika“, kad nuramintų baudžiauninkus ir stachanovietiškai dirbančius, bet nieko neuždribančius fabrikų darbininkus.

Pavergtųjų masės, pajutusios, kad Maskvos diktatoriai nebesusigauja ir neišmano kaip išgelbėti savo vergų imperiją iš ekonominės prazūties, nusikratė baimės šešėlių ir išėjo į gatves protestuodami ir reikalaudami savo teisių bei geresnio gyvenimo. Rusai reikalauja daugiau ekonominio gėrbūvio, o pavergtųjų tautų žmonės - laisvės, Stalino kriminalinių nusikaltimų pasmerkimo ir bent autonomijos savo kraštams.

Pirmausia demonstracijos prasidėjo Maskvoje, kur demonstravo žydai, reikalaudami teisės išvykti į Izraelį arba į Ameriką. Jie nedemonstravo prieš komunizmą, o tik už savo teises. Po to demonstravo totoriai, kad jiems būtų leista sugrįžti į Krymo žemę,

nes Stalino ir Berijos laikais jie buvo su nepaprastu žiaurumu iš ten išvaryti.

Toliau seka demonstracijos Kazachstane, kadangi jų pirmasis sekretorius buvo pašalintas, o į jo vietą pasodintas rusas—sovinistas, siekiantis Kazachstaną paversti Rusijos provincija.

Neužilgo į gatves išėjo armėnai, reikalaudami visas armėnų apgyventas žemes apjungti Armėnijos respublikos valdomis.

Pabaltijų demonstracijos prasidėjo perėitais metais. Birželio mėnesį latviai masine demonstracija paminėjo 1940 m birželio įvykius Latvijoje. Lietuviai į pirmąją demonstraciją išėjo rugpjūčio 23 d., minint gėdingą Stalino-Hitlerio suokalbį. Tokios pat demonstracijos įvyko ir Latvijos bei Estijos sostinėse.

Minint Vasario 16-ąją visose Lietuvos bažnyčiose šiais metais vyko specialios pamaldos, o Vilniuje ir Kaune dar ir demonstracijos. Po pamaldų visur buvo giedamas Lietuvos himnas.

Didžiulė demonstracija įvyko šių metų pavasarį minint 1948 m. gegužės 20-22 d.d. įvykius siaubingus tremimus, kada žiauriausiu būdu apie 200.000 Lietuvos gyventojų buvo ištremita į Sibirą mirčiai ir sunaikinimui. Po Stalino mirties tik dalis išvežtųjų sugrįžo namo, kiti buvo apšaukti „laudies priešais“ ir turėjo pasilikti Sibire arba apsigyventi Karaliaučiaus (Kaliningrado) srityje.

Dabar, susikūrus Lietuvoje Persitvarkymo sąjūdžiui, prasidėjo

dar didesnės demonstracijos, reikalaujant Lietuvai autonomijos. Panašios demonstracijos vyko ir Talline bei Rygoje. Vilniuje, Gedimino alkšteje demonstravo virš 20.000, o vėliau Vingio parke jau 150.000 žmonių ir buvo viešai nešama šimtai Lietuvos trispalvių, o kalbėtojų tribūnas puošė Gedimino stulpai. Virš tribūnos didžiulis užrašas: „Nebeužtvenksi upės bėgimo“. Estijoje ir Latvijoje irgi buvo viešai nešamos senosios tautinės vėliavos. Estijoje ir Lietuvoje jau legalizuotos tautinės vėliavos, o Lietuvoje dar ir Vytis bei Gedimino stulpai.

Per Granham Kennedy televizijos stoties kanalą jau tris kartus buvo parodyta demonstracijos Vilniuje, Rygoje ir Talline. Visur šimtai tautinių vėliavų.

Rugsėjo 13 d. The Australian* dienraštis net tris puslapius paskyrė demonstracijoms Pabaltijų aprašyti. „Trys šimtai tūkstančių žygiavo prieš Maskvą“ — pirmame puslapyje didelėmis raidėmis išspausdinta. Septintame puslapyje įdėtas Pabaltijo žemėlapis, kur Lietuva pažymėta su Karaliaučium. Kitame straipsnyje sakoma, kad Pabaltijo klausimas Maskvai tarytum laiko bomba. Kitas žurnalistas rašo, kad sovietai, nežiūrint „glasnost“ propagandos, politinius kalinius ir toliau tebekankina psichiatrinėse ligoninėse.

Mūsų turistai, sugrįžę iš Lietuvos, visi pasakoja apie neįtikėtinus pasikeitimus. Visa tauta pakilo į kovą už savo teises ir laisvę. Jie drąsiai stoja į kovą, rizikuodami savo laisve, turtu ir tarnyba. Laikas ir mums įsijungti į šią kovą už mūsų pavergtos tautos teises ir laisvę ir nepriklausomybę.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Kun. Alfonsas Svarinskas atvykęs į Australiją Mūsų Redaktorius, gavęs pritarimą iš Sielovados vadovo prelado P. Butkaus, pakvietė kun. Alfonsą Svarinską, kuris dėl Dievo meilės ir Tėvynės Lietuvos laisvės nešė virš 21 metų vergijos pančius Sibiro kalėjimuose ir koncentracijos lageriuose, šiuo metu gydomas Vakarų Vokietijoje, jau sutiko pas mus atvykti ir praveisti Gavenios rekolekcijas. Tai bus pirmosios tokios rekolekcijos Australijoje. Šiuo metu ruošiamas jo lankymosi maršrutas, jo atvykimas numatytas į Melbourną vasario 10, čia liks Vasario 16 minėjimui, praves rekolekcijas, paskui lankys kitas lietuvių kolonijas.

Sv. Kazimiero lietuvių kolegijai Romoje aukojo A.J. Stankevičiai \$20, T.J. Jurgelaičiai \$25, praneša Katalikų Moterų d-ja.

A.A. Mykolą Cesną laidojant, už jo velę sv. Mišioms aukojo B.S. ir A. Butkai, J.B. Tamošiūnai, E. Markonienė.

A.A. Danutės Zilinskienės paminklo šventinimas Springvale kapinėse spalio 16d. sekmdienį 10.45 val. ryto, susitikti iš Princes Hwy įvažiuvus per didžiuosius vartus. Už jos velę sv. Mišios lietuviškomis pamaldomis.

Pakrikštytas Tomas Conor Balbata, sūnus Rimanto ir Antoinette Balbatų. Krikšto tėvai: Jonas Aras ir Anne Aras. Pakrikštijo kun. J. Petrauskas.

MELBOURNO APYLINKĖS ORGANIZACIJOMS

Melbourno apylinkės valdyba kviečia organizacijų atstovus 1989 metų parengimų kalendoriaus sudarymui, kuris įvyks spalio 18d., antradienį, 7 val. vakare, Lietuvių namuose, bendruomenės kambaryje.

Melbourno apylinkės valdyba

PATIKSLINIMAS

Mano tėvelio Vinco Čižausko laidotuvių padėkoje praleidau šermenių ruošėjas Melbourno Lietuvių katalikų moterų d-ja. Atsiprašydamas, kad ir pavėluotai, širdingai dėkoju draugijos pirmininkei ir narėms už gražios ir turtingos vakarienės paruošimą.

Valentinas Čižauskas

Posėdžiavo ALK Federacijos Valdyba

ALK Federacijos vyriausioji būstinė - tai Melbourno lietuvių parapijos namas Kensingtone. Čia Federacijos valdyba spalio 3d. susirinko posėdžiauti, malda Viešpaties paprašius palaimos darbams. Federacijos pirmininkas Vincas Zemaitis apžvelgė artėjantį Federacijos suvažiavimą Adelaidėje, kuris vyks Lietuvių katalikų centre gruodžio 28d. trečiadienį. Pradedama koncelebracinėmis sv. Mišiomis Sv. Kazimiero koplyčioje su visais dalyvaujanciais kunigais. Jof bus aukojamos Federacijos vardu už prel. kunigą Praną Vaserį, jo mirties metinių proga ir pirmasis suvažiavimas jau be jo dalyvavimo. Po registracijos ir pusryčių įprasta tvarka Valdybos pranešimai. Po pietų paskaita, naujos valdybos rinkimai. Pagal Federacijos statutą, kiekviena Australijos lietuvių katalikų institucija, organizacija ar bet kuris katalikiško junginio vienetas turi

„Teviškes aidų“ prenumeratas prieš ir po lietuviškų pamaldų pirmą Parapijos kiosko vedėjas Feliksas Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimus, užuojautas.

Reikalingas kambarys. Esu netoli 60 metų, leškau kambario rytinuose Melbourno priemiestčiuose. Jeigu reikia galiu nupjauti žolę ar apžiūrėti daržą. Skambinti tarp 9-10 val. ryto. Tel. 379-3383. Vytautas.

TAUTOS ŠVENTĖ GEELONGE

Rugsėjo 18 d. įvyko Geelongo Lietuvių bendruomenės surengtas Tautos šventės minėjimas, kuris buvo pradėtas sv. Mišiomis sv. Jono bažnyčioje. Jas atnašavo atvykęs pas mus kun. J. Petrauskas. Saulių, skautų, ramovėnų organizacijos dalyvavo su savo vėliavomis, o mūsų tautos vėliavą nešė saulė E. Lipčienė. Skaitymus bažnyčioje atliko C. Vaičekauskienė ir St. Sutas, aukas atnešė M.F. Andriukonai.

Po pamaldų visi vyko į Lietuvių bendruomenės namus, ten vyko oficialus šventės minėjimas, kurį atidarė bendruomenės pirmininkas O. Schrederis. Invokaciją skaitė kun. J. Petrauskas, Saulys Bartaška buvo pakviestas skaityti

paskaitą, Vaičekauskienė paskaitė B. Brazdionio eilėraštį „Atelna pergalė“, R. Skerienė paskaitė Algirdo Statkevičiaus kūrybą „Iš sibirinės poezijos rinkinio“ — „Balsas iš laisvės“. Scenoje pasirodė ir mūsų Geelongo dainos mylėtojų kvartetas: K. Starinskas, Pranas Vaičekauskas, L. Bungarda ir O. Schrederis. Vadovavo L. Bungarda, akordeonu pritarė J. Manikauskas. Buvo sudainuota keletas dainų.

Minėjimas užbaigtas Tautos himnu. Sauliui Bartaškai, mūsų nuolatiniam paskaitininkui, gimtadienio proga buvo palinkėta geros sveikatos, ištvermės, jaunatviškos energijos darbe ir gyvenime. Po to buvo pietūs ir kavutė, kurias paruošė Bendruomenės Moterų draugija.

Geelongo Bendruomenės valdyba

teisę į suvažiavimą siųsti iki trijų atstovų. Kurie vienatį dar neprisiuntė savo atstovų sąrašus, prašomi nedelsiant prisųsti Federacijos Valdybai. Dar kun. P. Daukyns pateikė žinių apie Sibiro Ilgamečio kalinio Lietuvos žymiausiojo kunigo Alfonso Svarinsko sutikimą atvykti į Australiją sekančiais metais praveisti Gavenios rekolekcijas.

PD

A.A. Ignui Millauskui,

netikėtai Perthe mirus, jo sesutė - mūsų mielą choristę Mariją Sidlauskienę su šeima nuoširdžiai užjaučiame.
Melbourno Dainos Sambūris

Prelato Prano Vaserio antkapis Fawker kapinėse Melbourn. Fronte kryžius, viršuje Prelato nuotrauka, įmontuota į juodą granitą, gamintą Italijoje, anglų kalba įrašas:

Monsignor
Pranas Vaseris
* 29.3.1915 + 29.9.1987
Lithuania Melbourne
R I P

Ant plokštumos lietuviškas įrašas: A + A Kunigo simbolis: kielikas, virš jo Ostija. Sv. Rašto žodžiai:

Atiduodu gyvybę
Už Dievo įsakymus
Maldaudamas Dievą
Pasigalėti mūsų Tautos

Čia viskas dvelkia rimtini. Antkapis pašventintas 1988 m. spalio 6d. Sekė Sv. Mišios už jo velę mirties pirmose metinėse Lietuvos Kankinių koplyčioje Lietuvių namuose ir po jų svetainėje priėmimas.

Tautos šventės proga Hobarto lietuviui skelbia plataus masto VIKTORO PETKAUS ISLAISVINIMO VAJŲ

Kreipiamės į visus pasaulio lietuvius, humanistines organizacijas ir prijaučiančius vietos gyventojus, prašydami susikoncentruoti vieno sąžinės kalinio išlaisvinimui, rašant laiškus Sovietų Sąjungos vadui Michailui Gorbačioviui.

Sąžinės kalinys Viktoras Petkus, 59 metų, Lietuvos Helsinkio grupės steigėjas, kovotojas už žmogaus teises, yra kalinamas jau 32 metus. Buvo sūmtas ir telstas 4 kartus, šiuo metu yra silpnos sveikatos ir jam dar yra likę 5 metal bausmės. Zemiau anglų kalba pavyzdys, kaip reikia rašyti Gorbačioviui laišką. Tikimės iki Naujų Metų išsiųsti 10,000 laišku. Rašykime visi tiesiog į Maskvą Gorbačioviui. Visi junkimės į Viktoro Petkaus išlaisvinimo vajų.

Viktoro Petkaus išlaisvinimo komitetas, 59 Sixth Ave Springfield, Tas. 7009
Mr. M.S. Gorbachev,
General Secretary of the Communist Party of the USSR
Kremlin, Moscow, USSR

Dear Mr. Gorbachev,

I respectfully ask you to order a release of VIKTORAS PETKUS, a Lithuanian prisoner of conscience. Petkus has been sentenced four times, and he has spent so far a total of 32 years in concentration camps and prison, and now is in poor health.

Yours sincerely,

signed

Gerblamas p. Gorbačiovai,

Kreipiuosi į Jus prašydamas sąžinės kalinio ir kovotojo už žmogaus teises VIKTORO PETKAUS išlaisvinimo. Jis yra be pagrindo kalinamas jau 32 metus. Esu susirūpinęs jo sveikata ir laukiu jo išleidimo į laisvę.

Su pagarba,

parašas

Sportiniai pasitarimai Vilniuje

Buvo išskeltas tęstinumas Tautinės Lietuvos Olimpiados. Šiuo klausimu buvo plačiau kalbėta ir pasisakyta visų trijų kontinentų atstovų. Pasiūlymas buvo visų be išimties teigiamai priimtas ir manoma, kad tokia olimpiada gali būti surengta laike dviejų metų Vilniuje, pakviečiant viso pasaulio lietuvius sportininkus joje dalyvauti. Tai būtų tik labai stiprus ryšys tarp viso pasaulio lietuvių sportininkų, o tuo pačiu ir įvyktų tęstinumas 1938 metų Tautinės Olimpiados, kurios 50—ties metų sukaktį mes švęsime šiais metais Adelaidėje.

„Zalgirio“ pirm. V. Nėnius pranešė, kad jau kitais metais Lietuvoje bus pradėtas tradicinis „Dariaus-Girėno“ taurės krepšinio tradicinis turnyras, į kurį bus pakviesta tų valstybių komandos, pro kurias Darius ir Girėnas skrido ir nelaimingai žuvo. Darius buvo vienas iš lietuviškojo sporto ir ypatingai krepšinio pradininkų, tai šis turnyras ir bus jo ir Girėno atminties pagerbimas.

Dėl „Zalgirio“ vyrų krepšinio komandos važiuavimo į Ameriką, kas buvo numatyta padaryti po Seulo olimpiados, paaiškėjo, kad tuo metu Amerikoje viešės Sov. S-gos krepšininkai ir treneris Gomelskis iš tos rinktinės neišleidžia geriausių lietuvių žaidėjų. Kaip V. Adamkus pasiūlė „Zalgiriui“, tai jeigu kada nors jie bandys važiuoti į Ameriką, tai turi tą daryti būtinai prieš Sov. S-gos rinktinės gastroles. Amerikos lietuviai ir universitetų bei koledžų komandos jų tikrai pas save lauks su didžiausiu susidomėjimu.

V. Adamkus pranešė pasiūlymus, kokius siūlo profesionalai Saboniui. Tai yra 5,5 milijono dolerių, sutinkant dar paimti vieną studentą krepšininką, apmokant jam visus studijų ir kitas išlaidas, kad šis studentas gyventų su Saboniui ir būtų jo partneris. Sabonis būtų visoje MBA lygoje pirmas europietis, gaudamas tokias sąlygas. Vėliau būtų pakviesti 4-ri jauni krepšininkai iš Lietuvos vasaros krepšinio stovyklai Amerikoje, kur jie būtų treniruojami geriausių trenerių ir jie taip pat būtų pirmieji europiečiai, tą gaudami per Sabonį. Tokios galimybės

Rašo A. Laukailis

yra nepakartojamos ir jie nori, kad Sabonis žaistų pas juos vienus metus. Jis jau norėjo, kad jis tuoj pat po Seulo olimpiados (joje jis nežaidžia) skristų į Ameriką, o ten jam jau bus parūpinta viskas. Gal ką panašaus gautų ir Marčiulionis, kal Kurtinaitis norėjo važiuoti į V. Vokietiją ir ten žaisti.

Olimpiada

Pietų Korėjos sostinėje Seule rugšėjo 17d. prasidėjo 24-osios Olimpines žaidynes, kurios organizatorių įsitikinimu yra pačios didžiausios ir išpūdingiausios visoje Olimpinių žaidynių istorijoje. Seulo žaidynėse rungtyniavo apie 13 tūkstančių atletų iš 161 krašto, varžybų laimėtojam buvo įteikti iš viso 237 aukso, sidabro ir bronzos medaliai. Žaidynės Seule sekė ir apie jas pasauliui pranešinėjo apie šeši tūkstančiai žurnalistų, turistų buvo daugiau negu 250 tūkstančių.

Pietų Korėjos sostinė Olimpinių žaidynių proga yra visa atsinaujinusi ir išpuosta. Dar prieš 30 metų buvęs ribotos reikšmės administracinis centras, Seulas šiandien yra išaugęs į modernią didmiestį su stikliniais dangoraižiais, plačiomis gatvėmis ir aikštemis, gražiai sutvarkytas parkais. Korėjiečiai pagristai didžiujasi, kad Seulas dabar panašus, nor iš mažesniu mastu, į New Yorko miesto centrą - Manhatteną.

Į 24-ąsias Olimpines žaidynes Seule, pagal turimas informacijas, turėjo atvykti ir apie 20 Lietuvos sportininkų. Ryšį su tuo, Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio „Zinios“ buvo paskelbtas straipsnis, antrašte: „Kiek dar gyvuosime be savarankiško Lietuvos olimpinio komiteto?“. Straipsnyje rašoma, kad nuo 1952 metų Lietuvos sportininkai vyksta į Olimpiadas TSRS rinktinės sudėtyje. Lietuvos vardas niekur nėra pažymimas. Nuo 1952 metų Lietuvos sportininkai pelnė 15 aukso medalių, 16 sidabro ir 14 bronzos medalių. Tai liudija, rašo sąjūdžio „Zinios“, kad lietuviai sugeba dalyvauti Olimpiadose.

LRTV

MELBOURNAS

Bibliotekos žinios

Gauta Saltinių Bibliotekai: Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio leidinių 1980 metų komplektai, leisti JAV-se. Red. Rasa Maziška „Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania“, a Report for 1983-86, Melbourne 1988 (Krašto valdyba perdavė). „The report of the Symposium on the proposed War Crimes legislation in Australia“, Edited by Rick Brown, organized by the Captive Nation Council of Victoria, Chadstone, V.J. Bagdonavičiaus „Rastų bibliografija“ 1973-1983 m. II d. Chicago. LSST Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė, 30 metų sukaktis 1954-1984, Chicago. Andriaus Ryliškio „Fragmentai iš praeities miglų“, atsiminimai I d., Chicago 1974. Aukojo Melb. liet. b-kal: po \$10 S. Gaidelis, S. Sikorskis, \$5 J. Zonius. Nuoširdi padėka.

J. Mikstas

Bibliotekos vedėjas

„Zalgirio“ pirm. V. Nėnius, su apgalestavimu pasakė, kad, pirmas dalykas, tie visi dalykai buvo pasiūlyta ne jėms Vilniuje, o Maskvoje, nors Sabonis yra jų komandos žaidėjas ir turėtų būti pirma tarinamas su jais ir pačiu Saboniui, nes juo dabar yra „priklaujama“ kaip kad su kokiu „baltu vergu“. Antra, „Zalgiris“ šais metais į užsienį išvykti neleis nei vienam savo žaidėjui, nes išėmus 4-ris geriausius jų žaidėjus, visa komanda sugrįžtina, kai jie šiais sezono metais turi žaisti Europos taurės ir Sov. S-gos pirmenybėse. Šiuo metu jis turi gerus 4-ris jaunius, iš kurių trys dar yra karluomenėje ir ten žaidžia jos rinktinėse, taip kad po metų, kai jie grįš į Lietuvą ir, bent dalinai galės pakeisti šiuos žaidėjus, tada „Zalgiris“ išleis Sabonį ir kitus. Ir tai yra galutinis sprendimas.

Tarybos atstovų rinkimai Melbourne

Atstovų rinkimai į 1989-90 m. kadencijos Australijos Lietuvių Tarybą Melbourne apylinkėje įvyko rugšėjo 18d. Susirinkimui neesant atskaitomajam, jam pirmininkavo Apylinkės Valdybos pirmininkas Kęstutis Lynikas. Sekretoriavo Vida Vaitiekūnienė. Mandatų komisiją susirinkimas priėmė kaip buvo pasiūlyta: Antanas Bajoras, Vincas Baltrukonis, ir Petras Morkūnas. Komisija, patikrinusi 87 balsavimo korteles, išrinktas Tarybos atstovais paskelbė keturiolika daugiausiai balsų gavusius kandidatus: Algis Simkus, kun. dr. Pranas Daukny, Petras Kružas, Danutė Lynikienė, Dr. Kazys Zdanus, Viadas Bosikis, Dr. Rita Barkute, Dr. Saulius Varnas, Albinas Savickas, Dr. Jonas Kunca, Jonas Mašanauskas (jnr), Antanas Ramanauskas, Antanas Kaladė ir Emilija Seikienė. Kandidatai į Tarybą: Kazimieras Mieladažys, Juozas Balbata ir Juozas Keblys. Iš viso į Tarybą kandidavo 21 bendruomenės narys, iš kurių apie 20 procentų buvo jaunimo atstovų. Po rinkimų paaiškėjo, kad į Tarybą išrinktas Algis Simkus jau yra Tarybos atstovas, kadangi jis yra PLB Seimo narys. Todėl į jo vietą buvo pakviestas sekantis kandidatas, gavęs daugiausiai balsų, Emilija Seikienė.

Balsams skaičiuoti reikėjo nemažai laiko, pirmininkas panaudojo laisvą laiką įvairiems pranešimams. Prieš rinkimus buvo paaiškinta Tarybos didelė reikšmė Australijos lietuvių gyvenime ir ta reikšmė galėtų būti atlytėje dar svarbesnė, jeigu Taryba, kaip aukščiausia Bendruomenės institucija, per savo narius atkreiptų daugiau dėmesio į mūsų problemas. Buvo pakartotas prof. Vytauto Skuodžio pagrindinės mintys jo pasakijoje kalboje Tautos Sventės minėjime Melbourne Lietuvių namuose. Tą pačią progą buvo papildyti Krašto valdybos pranešimai, padaryti prieš pora savaitių, apie VII PLB Seimą ir apie Baltų Tarybos parlamentarų priėmimą naujuosiuose parlamento rūmuose Canberroje.

Susirinkimas praėjo geroje ir darbingoje nuotaikoje. Yra džiugu, kad Bendruomenės reikalais Melbourne yra toks gyvas susidomėjimas.

Melbourniškis

Aukos Australijos lietuvių fondui

\$20 V. Vaitiekūnienė (165) Vic. — A.A. G. Semlenės atminimui. \$10 J.S. Meiliūnai (992) — Vic. A.A. Semlenės atminimui.

Per mūsų įgallotinį Adelaidėje A. Zamoiskį gauta: \$20 Ig. Taunys (363), vietoj gėlių pagerbiant A.A. P. Mikūzi.

Aukos Tautos sventės proga: po \$ 20 — Kun. J. Petraltis (80), J.S. Bardauskas (60), M. Gavenienė (70), Lietuvių Katalikų moterų d-ja (380), A. Stankevičius (30), A. Vikiene (155), A. Zamoiskis (212). Po \$ 10 — J. Donėla (210), L. Gerulaitis (170), K. Karpinė (45), A. R. Kubilaitis (112), J. Kutkienė (285), J. Langevičius (62), B. Launikaitienė (65), G. Pečiulienė (80), S. P. Pusedriai (120), J. Sturblys (37), A. Stakaitis (90), O. Sudintienė (30), A. Urnevičius (146), J. V. Vosylio (100), O. Zamoiskienė (130). Po \$ 5 — V. Baltutis (134), R. Baranauskas (10), P. Dziugelis (15), A. Jakutis (25), A. Jucius (14), B. Jurgelionis (115), E. Kervelienė (20), D. Kutkaitė (120), E. Marcinkevičiūtė (16), A. B. Morkūnai (27), V. M. Neverauskas (150), V. Patašius (35), J. Poškus (212), A. Pranckūnas, O. Riškienė (28), J. Sasnienė (25), J. Stepanas (29), O. Stimburiene, A. Strimaitienė (15), V. Vasiliauskas (9), Vit. Vasiliauskas (15), S. Visockis (10) ir N.J. Vitkūnai (25). \$ 4 — P. Laučius (18), \$ 3 — S. Libikienė. Po \$ 2 — J. Miliauskas (4), A. Zakarevičius (28) ir neįvardintas.

Nuoširdus ačiū visiems už aukas. Atsiprašome aukotojų, kad sąrašai skelbiami pavėluotai, bet tai priklauso nuo laikraščiu.

Paskutiniu laiku Australijos Lietuvių fondo valdyba parėmė Adelaidės Skautų stovyklos rengimo komitetą \$ 1.000, DLK Vytenio šaulių kuopą (už eksponatų paruošimą valstybiniam muziejui Canberroje) \$ 500, Adelaidės Apylinkės valdybą — \$ 600, Lietuvių Studijų samborį Tasmanijoje — \$ 650, L. Počienė Adelaidėje (knygos „Contemporary Lithuanian Bookplates“ išleidimui — \$ 200.

\$ 20 J. Lizdenis (45) NSW, pagerbdamas A.A. Alfonsą Serną, mirusį prieš keturis su puse metų.

A.A. Antanui Boveiniui Melbourne mirus, vietoje gėlių aukas surinko Vyt. Vaitkus: \$ 100 dr. R. Sarkis (260), \$ 50 Albinas Savickas (159), po \$ 20 — V.R. Savickai (40), V.B. Vaitkal (145), po \$ 10 — M. Didžys (295), S. Eimutis (30), J. Sekienė (38), M. Sodaitienė (20) ir P. Sarkis (95), \$ 5 — J. Zitkevičienė (25). Ignui Rubaževičiui mirus, vietoje gėlių aukojo \$ 20 J. Krasauskas (45). Ačiū V. Vaitkui už surinktas aukas ir visiems aukotojams.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdėtininkas

CANBERRA

Lietuvių-australių klubas ieško vedėjo ar vedėjos

Klubui reikalingas vedėjas. Tai yra pastovus darbas prižiūrėti sėkmingai veikiantį klubą su virš 1000 narių. Asmuo, norintis dirbti tą darbą, turi laisvai naudoti anglų kalbą, mokėti elgtis su žmonėmis, prižiūrėti tarnautojus, užsakinėti prekes ir Lt. Atsakingas klubo komitetui už visą klubo prekiavimą ir veiklą. Alga \$ 30.000 pilus pagalba su butu ir pensijos (superannuation) galimūmis. Paskirtas asmuo turės galėti pradėti darbą kuo greičiau. Norintieji dirbti šį darbą prašomi kreiptis raštu, pateikiant patyrimo detales ir rekomendacijas, ne vėliau kaip iki š.m. spalio 31 d. šiuo adresu: The President Canberra-Lithuanian Australian Club, P.O. Box 19 Lyneham, ACT 2602

TALKOS PASKOLOS - PIGESNĖS!

Baldams, automobiliui, smulkiems reikalams...
Asmeninės, garantuotos paskolos iki \$10,000
\$10,000 penkiems metams kainuos tik \$58 | savaite.

TALKOS ĮSTAIGOS VEIKIA LIETUVIŲ NAMUOSE

Adelaide - Sekmad. 1 - 3 val.
Melbourne - Šeštad. 10 - 2 val.
Sekmad. 1 - 3 val.
Sydney - Sekmad. 2 - 4 val.